Vuokko Helena, Marjo Kaller 27.2.2024

EU-ASEAN ulkoministerikokous 2.2.2024 Brysselissä

Kokous

EU-ASEAN ulkoministerikokous järjestettiin Brysselissä 2.2.Kokouksessa Suomea edusti UMI Elina Valtonen.

EU-ASEAN ministerikokouksen täysistunnossa kuultiin puheenvuorot kaikilta ASEAN- ja EU-jäsenmailta. Alueellisista tilanteista eniten huomiota saivat Myanmarin ja Etelä-Kiinan meren tilanteet. Suomen puheenvuoro käsitteli EU-ASEAN suhteita, Venäjän hyökkäyssotaa Ukrainassa ja Myanmaria. EU-jäsenmaiden puheenvuoroissa (ml. FI) esitettiin toive EU-ASEAN kumppanuuden korottamisesta kokonaisvaltaiseksi strategiseksi kumppanuudeksi.

Ministerikokouksen edellä neuvoteltiin yhteinen julkilausuma, jonka onnistumisena voidaan pitää vahvaa kieltä geopoliittisista ja alueellisista konflikteista kuin myös ASEANin lupauksia säännöllisistä korkean tason kokouksista ja EU:n osallistumisesta ASEANin turvallisuutta käsitteleviin huippukokouksiin (ADMM+, EAS).

EU:n ja Kaakkois-Aasian yhteistyöjärjestö ASEANin välinen 24. ulkoministerikokous järjestettiin heti EU:n indopasifisen foorumin jälkeen. Ulkoministerikokouksessa Suomea edusti UMI Valtonen. Kokoukseen osallistui ulkoministeritasolla noin 2/3 EU-jäsenmaista. ASEAN-maista ulkoministeritasolla osallistuivat Indonesia, Laos, Vietnam, Brunei, Thaimaa, Filippiinit, Kambodzha ja Malesia. Singaporea edusti maan suurlähettiläs. Myös Myanmaria edusti suurlähettiläs, koska Myanmarin sotilasjunttaa edustava hallinnon ei sallita osallistuvan poliittisella tasolla ASEANin korkean tason kokouksiin.

Ulkoministerikokoukseen neuvoteltiin yhteinen julkilausuma, joka sisältää osallistujamaiden erilaiset lähtökohdat huomioiden vahvaa kieltä Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainassa, Lähi-idän tilanteesta sekä Korean niemimaan, Etelä-Kiinan meren, Afganistanin ja Myanmarin tilanteista. Julkilausumassa sovitaan EU-ASEAN suhteen syventämisestä toteamalla EU:n mahdollisuus osallistua ASEANin turvallisuutta käsitteleviin kokouksiin, kuten ASEANin puolustusministerikokoukseen laajennetussa formaatissa (ADMM+) ja Itä-Aasian huippukokoukseen (EAM), sekä sovitaan säännöllisistä EU-ASEAN korkean tason kokouksista. Lisäksi julkilausumassa käsitellään EU:n ja ASEANin yhteistyön edistystä eri sektoreilla (kauppa, vihreä siirtymä, yhteyspolitiikka, digitaaliala, turvallisuus).

Täysistunnossa Korkea edustaja Borrell, komissaari Urpilainen, ASEANin pääsihteeri Hourn sekä ASEAN- ja EU-maat pitivät kansalliset puheenvuorot. Keskusteluissa nousi esiin geopoliittinen tilanne ja erityisesti Gazan humanitaarinen ja ihmisoikeustilanne sekä Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa. ASEANin alueen turvallisuushaasteina esiin nousivat erityisesti Myanmarin ja Etelä-Kiinan meren tilanteet. EU:n indopasifisen strategian ja Global Gateway -aloitteen todettiin luovan mahdollisuuksia yhteistyöhön. ASEANin indopasifisen aloitteen (AOIP) todettiin tukevan yhteistyötä. EU-jäsenmaiden puheenvuoroissa toistuivat maailman geopoliittinen tilanne ja ilmastonmuutos, joiden osalta ilmaistiin EU:n yhteiset kannat. Suomen puheenvuoro käsitteli EU-ASEAN suhdetta, Venäjän hyökkäyssotaa Ukrainassa ja Myanmaria.

Kokouksen yhteydessä järjestettiin EU:n indopasifinen ministerifoorumi, jossa ulkoministeri Valtonen myös edusti Suomea. Bilateraalitapaamiset järjestettiin ASEANin pääsihteerin sekä Indonesian, Vietnamin, Filippiinien, Laosin, Itä-Timorin ja Australian kanssa.

Suomen edustajat
Ulkoministeri Elina Valtonen
Diplomaattiavustaja Laila Clyne
Apulaisosastopäällikkö Juha Niemi
Ulkoasiainsihteeri Marjo Kaller